helion.pl
KSIĘGARNIA INTERNETOWA · WYDAWNICTWO

IDŹ DO
PRZYKŁADOWY ROZDZIAŁ
SPIS TREŚCI

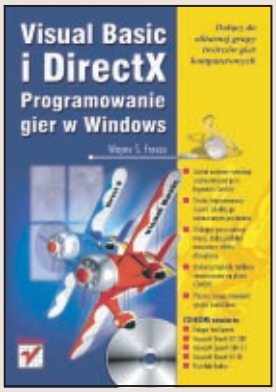
KATALOG KSIĄŻEK
KATALOG ONLINE
ZAMÓW DRUKOWANY KATALOG

TWÓJ KOSZYK
DODAJ DO KOSZYKA

CENNIK I INFORMACJE
ZAMÓW INFORMACJE O NOWOŚCIACH
ZAMÓW CENNIK

CZYTELNIA
FRAGMENTY KSIĄŻEK ONLINE

Visual Basic i DirectX. Programowanie gier w Windows

Autor: Wayne S. Freeze
Tłumaczenie: Jarosław Dobrzański
ISBN: 83-7197-806-5
Tytuł oryginału: Window Game Programming with Visual Basic and DirectX
Format: B5, stron: 410

Książka opisuje krok po kroku tworzenie gry symulacyjnej rozgrywającej się w czasie rzeczywistym, podobnej do słynnej gry SimCity. Gra wykorzystuje Direct3D do wyświetlania grafiki trójwymiarowej oraz DirectInput do komunikacji z użytkownikiem. Opisane zostały interfejsy DirectSound i DirectMusic w stopniu umożliwiającym użycie efektów dźwiękowych i muzyki w grze. Nauczysz się więc tworzenia w pełni trójwymiarowej grafiki a także odtwarzania plików dźwiękowych w formacie MP3. Książka przeznaczona jest dla osób, które już programowały w Visual Basicu.

W książce opisano:

- Wyświetlanie grafiki 3D za pomocą Direct3D
- Sterowanie obrazem: obracanie, przybliżanie i przewijanie
- Tworzenie animowanych postaci
- Operowanie czasem w symulacjach
- Odtwarzanie muzyki i efektów dźwiękowych przy użyciu DirectAudio
- Interakcje użytkownik – program za pomocą DirectInput
- Syntezę mowy przy użyciu interfejsu Microsoft Speech API
- Przygotowywanie grafiki 2D i 3D oraz plików dźwiękowych na potrzeby gry

Autor, Wayne S. Freeze, jest programistą z 25 letnim doświadczeniem i autorem licznych publikacji na tematy związane z językiem Visual Basic, bazą danych Microsoft SQL Server i technologią ASP.

Wydawnictwo Helion
ul. Chopina 6
44-100 Gliwice
tel. (32)230-98-63
e-mail: helion@helion.pl

Spis treści

O Autorze **13**

Wstęp **15**
Tworzenie gry komputerowej 16
Rodzaje gier 16
Visual Basic 17
DirectX 18
Gra „Podwodne zakupy” 18
Wyzwanie dla czytelnika 19
Dla kogo jest ta książka 19
Wymagania sprzętowe 20
Co zawiera książka 21
Czego książka nie zawiera 21
Konwencje stosowane w książce 22
Pytania i komentarze 22
Pozostałe zasoby 23

Część I Zanurzenie się w grę **25**

Rozdział 1. Od pomysłu do gry **27**
Projektowanie gry 27
Projekt gry „Podwodne zakupy” 28
Idea 28
Fabuła 29
Możliwości gry 30
Obiekty w grze 30
Interakcja z użytkownikiem 31
Aspekty kontrolowane przez symulację 33
Zmienne w grze 34
Tajne kody 34
Niespodzianki 35
Podsumowanie 35

Rozdział 2. Wprowadzenie do DirectX **37**
Czym jest DirectX? 38
Dlaczego DirectX? 38
Usługi DirectX 39
Grafika 3D 40
Układ współrzędnych dwuwymiarowych 40
Układ współrzędnych trójwymiarowych 41

Świat zbudowany z trójkątów ... 42
Kreślenie wielu trójkątów ... 43
Kolory ... 44
Oświetlenie i punkty widzenia ... 44
Jestem sobie czajniczkiem ... 45
Instalacja DirectX ... 46
Uruchamianie programu ... 47
Inicjalizacja obiektów DirectX ... 48
Inicjalizacja Direct3D ... 51
Ustawianie świateł ... 54
Tworzenie obiektu 3D ... 56
Wyświetlanie grafiki ... 56
Renderowanie pojedynczego kadru ... 57
Podsumowanie ... 59

Rozdział 3. Tworzenie grafiki 3D ... 61
Wprowadzenie do programu trueSpace ... 61
Wprowadzenie do programów Photoshop i Illustrator ... 62
Tworzenie grafiki 3D ... 63
Podstawowe pojęcia ... 63
Korzystanie z trueSpace ... 64
Narzędzia trueSpace ... 65
Tworzenie centrum handlowego ... 66
Projektowanie wnętrza ... 66
Konstruowanie pustego wnętrza ... 67
Podsumowanie ... 80

Rozdział 4. Grafika dwuwymiarowa w świecie 3D ... 81
Tworzenie grafiki dwuwymiarowej ... 81
Przetwarzanie obrazu w Photoshopie ... 82
Wprowadzenie do Photoshopa ... 82
Edycja obrazów ... 84
Korzystanie z warstw ... 86
Wycinanie fragmentów obrazu ... 88
Filtry i pozostałe funkcje ... 89
Tworzenie sklepu ... 90
Tworzenie prostej tekstury w Photoshopie ... 91
Tworzenie złożonej tekstury w Photoshopie ... 93
Tworzenie pustego sklepu w trueSpace ... 95
Podsumowanie ... 98

Rozdział 5. Wczytywanie danych gry ... 99
Szczegóły projektowe ... 99
Dane na dysku ... 99
Format pliku inicjalizacyjnego ... 101
Dane w pamięci ... 103
Wczytywanie zapisanej gry ... 103
Klasa Game ... 103
Korzystanie z klasy Game ... 104
Zmienne na poziomie modułu w klasie Game ... 105
Metoda LoadGame ... 106
Czerpanie danych z pliku z zapisaną grą ... 107
Odczyt danych za pomocą klasy SwimFile ... 110
Wczytywanie informacji o centrum handlowym i sklepach ... 112
Tworzenie sklepów i pozostałych elementów centrum handlowego ... 113

Właściwości supermarketu ... 117
Zarządzanie kolekcjami obiektów Anchors ... 117
Podsumowanie ... 119

Rozdział 6. Wyświetlanie grafiki 3D ... 121
Inicjalizacja grafiki ... 121
Ładowanie centrum handlowego ... 122
Inicjalizacja DirectX ... 123
Ładowanie obiektu 3D do pamięci ... 125
Wyświetlanie informacji graficznych ... 127
Renderowanie centrum handlowego ... 128
Główna pętla programu ... 128
Renderowanie grafiki Direct3D ... 129
Wyświetlanie tekstu na ekranie ... 134
Wybieranie obiektów za pomocą klasy DXGraphics ... 136
Wykrywanie kliknięcia ... 136
Szukanie wybranego obiektu 3D ... 137
Sprawdzanie pojedynczego obiektu ... 137
Uruchamianie programu ... 139
Podsumowanie ... 140

Część II Symulowanie rzeczywistości ... 141

Rozdział 7. Liczby losowe nie są losowe ... 143
Definicja liczby losowej ... 143
Liczby losowe w komputerach ... 144
Generowanie liczb losowych ... 145
Liczby losowe a Visual Basic ... 147
Randomize i Rnd ... 147
Generowanie liczb losowych za pomocą Rnd ... 147
Rzut kośćmi ... 149
Zakresy liczb losowych ... 151
Skalowanie wartości losowych ciągłych ... 152
Generowanie wartości losowych skokowych ... 153
Rozkład wartości losowych ... 153
Rozkład równomierny ... 153
Rozkład nierównomierny ... 154
Generowanie skokowych wartości losowych o rozkładzie nierównomiernym ... 154
Generowanie ciągłych wartości losowych o rozkładzie nierównomiernym ... 156
Generowanie nierównomiernie rozłożonych liczb losowych ... 157
Podsumowanie ... 159

Rozdział 8. Symulowanie rzeczywistości ... 161
Komputerowe symulacje ... 161
Symulacje i modele ... 162
Typy symulacji ... 162
Elementy modelu symulacyjnego ... 163
Klienci, serwery, kolejki ... 163
Czas oczekiwania i obsługi ... 164
Częstotliwość odwiedzin ... 164
Systemy wielu serwerów i kolejek ... 165
Złożone symulacje ... 165
Inne warianty kolejek ... 166

Zegar symulacji ... 167
Zegar postępujący ... 167
Zegar wyzwalany zdarzeniami ... 168
Statystyki symulacji ... 169
Programowanie symulacji ... 169
Generatory liczb losowych ... 170
Kolejki ... 170
Klienci jako obiekty person ... 172
Restauracja Kelp-Fil-A jako obiekt store ... 172
Uruchamianie symulacji ... 173
Inicjalizacja symulacji ... 173
Sekunda w symulacji ... 175
Tworzenie klienta ... 176
Odświeżanie głównego zegara ... 177
Wyświetlanie statystyk ... 177
Uruchomienie symulacji taktowanej zegarem ... 178
Podsumowanie ... 179

Rozdział 9. Symulacja centrum handlowego ... 181
Istota symulacji ... 181
Budowanie szkieletu symulacji ... 182
Uruchamianie symulacji ... 182
Kroki symulacji ... 183
Kroki w centrum handlowym ... 185
Sterowanie prędkością symulacji ... 187
Osiedla i konkurencja ... 188
Budowanie osiedla ... 188
Tworzenie konkurencji ... 190
Inicjalizacja symulacji ... 191
Kluczowe wskaźniki centrum handlowego ... 191
Wczytywanie godzin otwarcia ... 192
Monitorowanie centrum handlowego ... 193
Podsumowanie ... 198

Rozdział 10. Symulacja klientów ... 201
Klasa Customer ... 201
Potrzeby klienta ... 202
Potrzeby gastronomiczne ... 204
Zliczanie potrzeb ... 204
Kiedy pojawią się klienci? ... 205
Tworzenie klientów ... 207
Wybór najlepszego centrum ... 209
Kolejki priorytetowe ... 211
Przebudowa kolejki ... 212
Dodawanie elementów do kolejki ... 212
Symulowanie klienta w centrum ... 214
Projektowanie automatu skończonego ... 214
Implementacja automatu skończonego ... 215
Podsumowanie ... 217

Rozdział 11. Symulacja sklepów i pieniędzy ... 219
Sklepy a potrzeby ... 219
Przechowywanie informacji o sklepie ... 220

Klienci i sklepy....221
Szukanie sklepu....221
Wejście do sklepu....223
Obliczanie momentu wyjścia ze sklepu....223
Wyjście ze sklepu....224
Utrzymanie sklepu....225
Koniec dnia....225
Koniec miesiąca....226
Wyświetlanie informacji o sklepie....226
Zarządzanie budżetem centrum handlowego....229
Pobieranie czynszu....229
Koniec miesiąca w centrum handlowym....230
Koniec roku w sklepie....232
Koniec roku w centrum handlowym....233
Podsumowanie....234

Część III Od symulacji do gry....235

Rozdział 12. Sterowanie grą poprzez DirectInput....237
Czym jest DirectInput?....237
Korzystanie z DirectInput....238
Integrowanie DirectInput z grą....238
Inicjalizacja DirectInput....239
Inicjalizacja DirectInput....240
Obsługa zdarzeń DirectInput....243
Odczytywanie klawiatury....244
Konwersja kodów klawiatury na ASCII....246
Obsługa myszy....247
Przywracanie myszy....252
Zamykanie DirectInput....253
Podsumowanie....253

Rozdział 13. Wydawanie poleceń w grze....255
Uruchamianie gry....255
Poruszanie się po centrum....256
Sterowanie szybkością gry....256
Wybieranie sklepów....257
Polecenia menu....257
Polecenia w grze....257
Stany gry....258
Nowe funkcje graficzne....259
Tworzenie poleceń....261
Konwersja informacji z klawiatury na polecenia....262
Konwersja informacji z myszy na polecenia....266
Wykonywanie poleceń....268
Modyfikacja głównej pętli....268
Wykonywanie poleceń....269
Wykonywanie poleceń w stanie OkayState....270
Wykonywanie poleceń w stanie NormalState....270
Wyświetlanie informacji graficznych....272
Kreślenie kursora....272
Kreślenie okienka dialogowego....275
Podsumowanie....278

Rozdział 14. Dźwięki i muzyka 279
Dźwięki w centrum handlowym 279
Wprowadzenie do DirectX Audio 280
Udźwiękowienie gry 280
Inicjalizacja DXAudio 281
Odtwarzanie muzyki w tle 283
Ładowanie plików z muzyką do odtwarzania w tle 283
Odtwarzanie muzyki w tle 284
Zatrzymywanie odtwarzania 286
Wstrzymywanie odtwarzania w tle 286
Przywracanie odtwarzania 287
Ustawianie głośności muzyki w tle 287
Pierwszoplanowe efekty dźwiękowe 288
Sprawdzanie statusu odtwarzania 289
Tworzenie efektów dźwiękowych 290
Formaty plików dźwiękowych 290
Poszukiwanie dźwięków 291
Wprowadzenie do programu Cool Edit 291
Digitalizacja dźwięku 292
Nagrywanie dźwięku 294
Edycja pliku dźwiękowego 294
Zarządzanie plikami dźwiękowymi 296
Obróbka dźwięku 297
Podsumowanie 299

Rozdział 15. Mapa centrum i klienci 301
Odwzorowywanie centrum 301
Tworzenie mapy 302
Definiowanie mapy 302
Ładowanie danych mapy 304
Inicjalizacja mapy 306
Zaznaczanie obszarów 307
Diagnostyka mapy 309
Tworzenie klientów 310
Kreślenie szkieletu i łuski 310
Rybie oczy i kolory 313
Zapisywanie ryby 315
Podsumowanie 315

Rozdział 16. Spacer po centrum handlowym 317
Wyświetlanie klientów 317
Ładowanie siatek klientów 318
Zmiany w klasie Customer 318
Zmiany w klasie Queue 319
Wyświetlanie klientów 320
Spacer po centrum handlowym 321
Zarządzanie polami 321
Znajdowanie wejścia 322
Znajdowanie wolnego pola 323
Znajdowanie wolnego pola w sąsiedztwie 323
Sterowanie ruchem klientów 325
Chodzenie po centrum 328
Droga do sklepu 329
Poruszanie się po sklepie 330

Opuszczanie centrum handlowego 331
Obracanie klienta 332
Podsumowanie 332

Część IV Dopracowanie szczegółów gry....335

Rozdział 17. Gazeta „Wiadomości Podwodne” 337
Czytanie „Wiadomości Podwodnych” 337
Zapisywanie artykułów 338
Redagowanie artykułów 339
Pobieranie wiadomości 340
Drukowanie gazety 341
Wyświetlanie gazety 342
Przeglądanie gazety 343
Pożyczanie pieniędzy z banku 344
Pożyczanie pieniędzy 344
Wprowadzanie ciągów tekstowych z klawiatury 344
Wyświetlanie okna dialogowego 346
Sterowanie oknem dialogowym 348
Raymond przemawia ludzkim głosem 349
Synteza mowy 349
Wybór głosu 350
Raymond mówi 350
Śledzenie wypowiedzi Raymonda 351
Wyświetlanie Raymonda 352
Podsumowanie 354

Rozdział 18. Uruchamianie centrum handlowego 355
Tworzenie struktury poleceń 355
Projektowanie automatu skończonego 356
Dodawanie definicji 357
Odczyt informacji z wejść 359
Wykonywanie poleceń 360
Zarządzanie sklepami 361
Generowanie listy sklepów 361
Wyświetlanie informacji o sklepie 363
Wyświetlanie listy zaspokajanych potrzeb 365
Rozwiązywanie umowy dzierżawy 369
Obsługa polecenia rozwiązania umowy 369
Likwidacja sklepu 370
Podsumowanie 372

Rozdział 19. Koniec jest dopiero początkiem 373
Zapisywanie gry 373
Wprowadzanie nazwy pliku 373
Zapisywanie gry w formacie SwimFile 374
Zapis informacji o grze 375
Zmiany w klasie SwimFile 376
Ładowanie zapisanej gry 377
Uruchamianie gry 377
Wybieranie zapisanej gry 378
Oszukiwanie w „Podwodnych zakupach” 381
Wykrywanie polecenia CheatInputCommand 382
Przetwarzanie kodów 383

Ukrywanie niespodzianek 385
Szukanie niespodzianek 385
Wyświetlanie niespodzianek 387
Podsumowanie 388

Skorowidz 391

Rozdział 6.

Wyświetlanie grafiki 3D

W rozdziale:

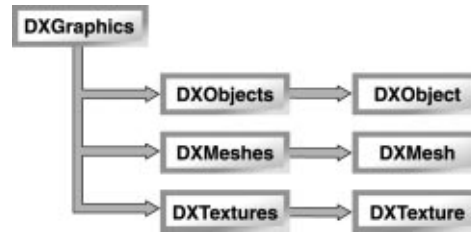
- Inicjalizacja grafiki
- Wczytywanie informacji graficznych
- Wyświetlanie informacji graficznych
- Renderowanie centrum handlowego
- Wybieranie obiektów za pomocą klasy DXGraphics
- Uruchamianie programu
- Podsumowanie

Po stworzeniu trójwymiarowej grafiki centrum handlowego i paru sklepów oraz załadowaniu kilku plików inicjalizacyjnych pora wrócić do DirectX i wyświetlić ją na ekranie.

Inicjalizacja grafiki

Po załadowaniu danych centrum handlowego czas załadować do pamięci grafikę, używając informacji inicjalizacyjnych, wczytanych do obiektów omawianych w poprzednim rozdziale. Obiekty te zawierają nazwy plików obiektów 3D, które mają zostać wyświetlone, wraz z ich względnym położeniem w świecie gry.

Chcąc odizolować grafikę od reszty gry używam oddzielnego zestawu obiektów do przechowywania rzeczywistych obiektów, wyświetlanych na ekranie. Używając klasy `DxGraphics` z rozdziału 2. — „Wprowadzenie do DirectX” — zdefiniowałem sześć nowych klas, które będą przechowywać dane graficzne (zobacz rysunek 6.1).

Rysunek 6.1. *Informacje graficzne, przechowywane w kolekcji klas Visual Basica*

Centrum handlowe składa się z zestawu obiektów graficznych, z których każdy został oddzielnie stworzony za pomocą narzędzia do modelowania trójwymiarowego, np. trueSpace. Obiekty te to samo centrum handlowe, sklepy, restauracje i wszystkie inne obiekty, wyświetlane w ramach centrum. Każdy z obiektów jest przechowywany w klasie `DXObject`.

`DxObject` zawiera informacje niezbędne do wyświetlenia obiektu graficznego na ekranie, w tym informacje z pliku DirectX typu *.X*, zwane również *siatką*, oraz tekstury, którymi zostaną pokryte siatki. W celu zminimalizowania ilości wykorzystywanych zasobów, siatki i tekstury są ładowane tylko raz i przechowywane we własnych klasach. Umożliwia to stworzenie pojedynczego obiektu, który będzie potem używany wielokrotnie bez konieczności każdorazowego ładowania.

Siatki są przechowywane w klasie `DXMesh` wraz z materiałami i nazwami plików związanych z teksturami, wyświetlanymi na siatkach. Kolekcja `DXMeshes` jest zbudowana podobnie, jak kolekcje omawiane wcześniej w rozdziale 5. (`Anchors`, `Foods`, `MallObjects` i `Stores`) i służy wyłącznie do zarządzania zestawem siatek.

Tekstury, podobnie jak siatki, są przechowywane we własnym obiekcie `DXTexture`, a kolekcje tekstur zawierają się w obiekcie `DXTextures`. Aby przywołać daną teksturę, potrzebna jest tylko nazwa jej pliku. Wymusza to pewne ograniczenie w sposobie projektowania grafiki. Jako że nazwa pliku musi być niepowtarzalna w obrębie kolekcji, nie można stworzyć dwóch tekstur o tych samych nazwach i przechowywać ich w odrębnych katalogach, chyba że zawierają ten sam obraz.

Przykładowo, nie można korzystać z tekstury o nazwie `BlueStripes.BMP`, która zawiera wzór z pionowymi paskami i jest przechowywana w katalogu *Stores* wraz z inną teksturą o nazwie `BlueStripes.BMP`, zawierającej wzór z ukośnymi paskami i przechowywanej w katalogu *Anchors*. Zostanie wtedy użyta tekstura z pierwszego z załadowanych plików, a drugi z nich zostanie uznany za duplikat pierwszego.

Ładowanie centrum handlowego

Wyświetlanie grafiki przez DirectX można podzielić na dwie fazy. Najpierw grafika musi zostać załadowana do pamięci, a potem wyświetlona na ekranie. Ładowanie grafiki to dość skomplikowany proces, jednak po sprowadzeniu go do postaci zawierającej tylko kluczowe elementy nie wygląda już tak strasznie.

Inicjalizacja DirectX

W metodzie `InitGame` podsystem graficzny został zainicjalizowany poprzez wywołanie `InitGraphics` (zobacz wydruk 6.1). `InitGraphics` odpowiada za dwie rzeczy: po pierwsze musi stworzyć nową instancję klasy `DXGraphics` i wywołać metodę `InitDX`, aby zainicjalizować urządzenie Direct3D; po drugie, musi załadować pliki *.X* na podstawie załadowanej informacji inicjalizacyjnej.

Wydruk 6.1. *Metoda Form1.InitGraphics*

```
Function InitGraphics() As Long

Dim Result As Long
Dim a As Anchor
Dim f As Food
Dim m. As MallObject
Dim s As Store

Set dx = New DXGraphics
Set dx.DebugObject = GameDebugger

dx.Windowed = True
dx.hWnd = Picture1.hWnd
dx.ShowFrameRate = True
dxHeight = Picture1.Height / Screen.TwipsPerPixelY
dx.Width = Picture.Width / Screen.TwipsPerPixelX
dx.DefaultCameraPoint = GameObj.CameraPoint
dx.DefaultViewPoint = GameObj.ViewPoint
dx.DefaultRotation = GameObj.Rotation

Result = dx.InitDX
if Result <> 0 Then
    GameDebugger.WriteLong "Inicjalizacja urządzenia Direct3D nie powiodła się",
    ➥Result
    Unload Me

End If

With GameObj.Mall
   dx.LoadMeshFromDisk App.Path & "\Malls", .DXFilename, _
       .Location, .Rotation, DXObjectMall

End With

For Each a In GameObj.Mall.Anchors
    dx.LoadMeshFromDisk App.Path & "\Anchors", a.DXFilename, a.Location, _
       a.Rotation, dxobjectanchor

Next a

For Each f In GameObj.Mall.Foods
   dx.LoadMeshFromDisk App.Path & "\Foods", f.DXFilename, f.Location, _
       f.Rotation, dxobjectfood

Next f
```

```
For Each m In GameObj.Mall.MallObjects
   dx.LoadMeshFromDisk App.Path & "\Objects", m.DXFilename, m.Location, _
        m.Rotation, dxobjectfood

Next m

For Each s In GameObj.Mall.Stores
   dx.LoadMeshFromDisk App.Path & "\Stores", s.DXFilename, s.Location, _
        s.Rotation, dxobjectstore

Next s

End Function
```

Procedura `InitGraphics` na początku tworzy nowy obiekt `DXGraphics`, ustawia różne właściwości i wywołuje metodę `InitDX` z klasy `DXGraphics`. W odróżnieniu od wersji tej procedury z rozdziału 2. zawiera ona właściwość `Windowed`, która decyduje o tym, czy program jest wyświetlany w okienku (`True`) czy na pełnym ekranie (`False`).

Okienko czy pełny ekran

Mimo, że DXGraphics obsługuje tryb pełnoekranowy, nie polecam korzystania z niego, ponieważ jedyne elementy sterujące interfejsu użytkownika pozostają wtedy poza obszarem wyświetlania DirectX, co uniemożliwia sterowanie programem.

Teraz już można przyporządkować wartości dla `ViewPoint`, `CameraPoint` i `Rotation` załadowanego pliku z zapisaną grą. Można również określić szerokość i wysokość ekranu w pikselach za pomocą odpowiednio: `Width` i `Height`. Jest to istotne dla określenia perspektywy, wyświetlanej w oknie o zmiennym rozmiarze, jak i do ustalenia rozmiaru ekranu gry w trybie pełnoekranowym.

Zakładając, że DirectX zostało poprawnie zainicjalizowane wywołaniem `InitDX`, można załadować poszczególne pliki *.X*. Wykonuje to pętla `For Each`, która dla każdego pojedynczego obiektu 3D centrum handlowego wykonuje metodę `LoadMeshFromDisk`, aby załadować go do pamięci.

Kiedy obiekt zostanie załadowany do pamięci, do jego wyświetlenia na ekranie potrzebne są, poza nazwą pliku, trzy dodatkowe informacje: lokalizacja obiektu w centrum handlowym, czyli właściwości `X` i `Z` obiektu, informacja o tym, jak obracać obiekt, aby prawidłowo umieścić go w centrum handlowym i typ obiektu.

Skąd się wzięło Z?

Przy tworzeniu obiektów w programie trueSpace, a następnie ich wyświetlaniu poprzez DirectX, można zauważyć, że osie Y i X zostają zamienione. W trueSpace oś Z wskazuje górę, podczas gdy w DirectX górę wskazuje oś Y. Wymaga to od programisty zamiany wartości Y i Z podczas konwersji współrzędnych z trueSpace do DirectX.

Ładowanie obiektu 3D do pamięci

Metoda `LoadMeshFromDisk` (patrz wydruk 6.2) ładuje do pamięci obiekty 3D, stworzone w programie trueSpace, aby umożliwić ich późniejsze wyświetlenie. Wymaga ona kilku parametrów, takich jak nazwa siatki, miejsce w przestrzeni trójwymiarowej, gdzie siatka ma zostać wyświetlona, sposób obracania siatką, umożliwiający jej prawidłowe umieszczenie w centrum handlowym i typ wyświetlanego obiektu. Wszystkie te informacje zostaną zapisane w `DXObject` i dodane do kolekcji `DXObjects`, będącej elementem obiektu `DXGraphics`.

Wydruk 6.2. *Metoda LoadMeshFromDisk*

```
Public Function LoadMeshFromDisk (MeshPath As String, MeshFile As String, _
    Location As D3DVECTOR, Rotation As Single, Typ As DXObjectTypes) As Long

Dim mtrlbuffer As D3DXBuffer
Dim i As Long
Dim fname As String
Dim o As DXObject
Dim m As DXMesh
Dim t As DXTexture
Dim nMaterials As Long
Dim MeshMat As D3DMATERIAL8

On Error Resume Next

If Len(MeshFile) = 0 Then
 LoadMeshFromDisk = 0
 Exit Function

End If

fname = MeshPath & "\" & MeshFile

DXDebugger.Writeline "Ładowanie siatki: " & fname
Set o = New DXObject
o.Name = MeshFile
o.mType = TexturedMesh
o.oType = Typ
o.Location = Location
o.Rotation = Rotation
o.MeshFilename = MeshFile

If DXmshs(MeshFile) Is Nothing Then
 Set m = New DXMesh
  Set m.Mesh = d3dx.LoadMeshFromX(fname, D3DXMESH_MANAGED, d3dDevice, _
      Nothing, mtrlbuffer, nMaterials)
  If m.Mesh Is Nothing Then
         DXDebugger.WriteDXErr "Nie można załadować siatki", Err
         LoadMeshFromDisk = Err.Number
         Exit Function
  End If

  m.Name = MeshFile
  m.Materials = nMaterials
```

```
    For i = 0 to nMaterials - 1
           d3dx.BufferGetMaterial mtrlbuffer, i, MeshMat
           MeshMat.Ambient = MeshMat.diffuse
           m.MeshMaterials(i) = MeshMat
         fname = d3dx.BufferGetTextureName(mtrlbuffer, i)
         m.MeshTextures(i) = fname

         If Len(fname) > 0 Then
                If Dxtexs(fname) Is Nothing Then
                        Set t = New DXTexture
                        Set t.Texture = d3dx.CreateTextureFromFile(d3dDevice, MeshPath _
                             & "\" & fname
                        t.Name = fname

                        DXtexs.Add t

                End If

         End If

    Next i

     DXmshs.Add m.

    End If

    DXobs.Add o

    LoadMeshFromDisk = 0

    End Function
```

Na początku metoda sprawdza, czy nazwa pliku nie jest pusta. Jeżeli jest, opuszcza funkcję, niczego nie ładując. Następnie wysyła echo z nazwą ładowanego pliku do *Debug.LOG*. Potem konstruuje kompletną nazwę pliku, łącząc z sobą parametry `MeshPath` i `MeshFile` oraz tworzy nowy egzemplarz obiektu `DXObject` do przechowywania nowej siatki. Następnie ustawia właściwości stworzonej kopii obiektu `DXObject`, przyporządkowując im wartości związane z ładowanym obiektem 3D.

W dalszej kolejności metoda przesyła nazwę pliku siatki do obiektu `DXmshs`, aby zorientować się, czy należy załadować plik siatki z dysku. Jako że domyślną metodą dla tej klasy jest `Item`, nie trzeba jej wymieniać po nazwie klasy, aby została użyta. W ten sposób, kiedy `DXmshs(MeshFile)` zwraca `Nothing`, wiadomo, że trzeba załadować siatkę. Jeżeli siatka jest już załadowana, funkcja dodaje nowy obiekt `DXObject` do kolekcji `DXObjects` i wraca do programu wywołującego.

Aby załadować siatkę, należy stworzyć nową instancję obiektu `DXMesh`, a następnie użyć `LoadMeshFromX` w celu załadowania pliku *.X* do pamięci. Metoda ta wymaga paru dodatkowych parametrów poza nazwą pliku do załadowania. `D3DXMESH_MANAGED` oznacza, że dane zostaną załadowane do obszaru pamięci zarządzanego przez Direct3D, co poprawi ogólną wydajność. Parametry `mtrlbuffer` i `nMaterials` zawierają informacje o sposobie wyświetlenia powierzchni czołowej każdej siatki.

Nie powiodło się!

Najczęstszym błędem podczas ładowania plików *.X* jest próba załadowania nieistniejącego pliku. Jeżeli obiekty 3D nie wyświetlają się na ekranie, należy sprawdzić zawartość pliku *Debug.LOG*. Podczas ładowania siatki nazwa jej pliku zostaje dodana do pliku dziennika. Jeżeli wystąpił problem, informacja o błędzie będzie zapisana tuż po nazwie pliku, do którego się odnosi.

Po załadowaniu siatki trzeba wydobyć parę informacji z bufora tekstur. Konkretnie chodzi o nazwę pliku tekstury, którą uzyskujemy, wykorzystując metodę `BufferGetTextureName` i informację o oświetleniu, otrzymywaną za pomocą metody `BufferGetMaterial`. `mtrlbuffer` zawiera tablicę wartości, dlatego należy użyć indeksu, aby odwołać się do potrzebnej wartości.

Po uzyskaniu informacji o oświetleniu trzeba ustawić atrybut `Ambient` na taką samą wartość, jak `diffuse`. Pomaga to w prawidłowym wyświetlaniu kolorów. Wtedy można zapisać tę informację do właściwości `MeshMaterials` obiektu `DXMesh`.

W ramach tej samej pętli można również otrzymać nazwę pliku, związaną z daną teksturą. Nazwa posłuży do sprawdzenia w kolekcji tekstur (`Dxtexs`), czy dana tekstura została już wcześniej załadowana. Jeżeli nie, tworzy się nową instancję obiektu `DXTexture` i za pomocą metody `CreateTextureFromFile` otrzymuje się teksturę. Następnie można dodać teksturę do obiektu `DXTextures` i powtarzać całą operację, dopóki wszystkie informacje z bufora `mtrlbuffer` zostaną przetworzone.

Na koniec funkcja dodaje `DXObject` do kolekcji `DXObjects`, ustawia wartość zwrotną na `zero`, co oznacza, że operacja się powiodła i opuszcza metodę.

Działa, ale zbyt wolno

Mimo że opisana technika działa, wstępne przetworzenie wszystkich plików, związanych z centrum handlowym, zajmuje dużo czasu. Jest wiele technik, z których można skorzystać, aby przyspieszyć ten proces, jednak nigdy nie pozbędziemy się pewnego opóźnienia podczas ładowania grafiki. To dlatego większość gier podczas ładowania wyświetla atrakcyjne obrazy lub filmy. Pomaga to zająć czymś gracza, podczas gdy w tle ładują się niezbędne informacje.

Wyświetlanie informacji graficznych

Proces wyświetlania grafiki 3D jest stosunkowo prosty w teorii. Na początku należy zdefiniować otoczenie trzema macierzami — świata, widoku i rzutu. Potem trzeba wyczyścić ekran i dodać każdy ze zdefiniowanych obiektów do świata. W końcu należy wyświetlić grafikę. Mimo że proces ten wydaje się prosty, w praktyce może się niezwykle skomplikować.

Macierz świata opisuje, gdzie znajduje się początek układu współrzędnych świata gry. Jest to zwykle najprostsza z trzech macierzy — przynajmniej w sensie inicjalizacji. Jednakże jej wartości będą się zmieniać podczas dodawania nowych obiektów do świata gry.

Macierz widoku opisuje lokalizację kamery, przez którą widziany jest świat. Kamera ta działa podobnie, jak oko (*eye*) w programie trueSpace, z tą różnicą, że oko jest nieruchome i widziany świat porusza się względem niego, podczas gdy współrzędne kamery oznaczają jej umiejscowienie w świecie gry, a widok (*viewpoint*) reprezentuje miejsce w przestrzeni, na które skierowana jest kamera.

Macierz rzutu opisuje, jak współrzędne świata gry są przyporządkowane współrzędnym ekranu. Sposób przyporządkowania decyduje o tym, czy świat będzie widoczny jak w teleskopie czy jak w obiektywie szerokokątnym, albo czy obiekty będą widziane jako wysokie i wąskie czy jako niskie i szerokie. Przypadki te to oczywiście wartości skrajne. Tylko ich właściwe ustawienie może uczynić grę ciekawszą.

Kolejnym problemem jest ustawienie oświetlenia. Praca w trueSpace wymagała od czasu do czasu poruszania czerwonymi gwiazdkami oznaczającymi punkty świetlne, aby lepiej widzieć tworzony właśnie obiekt. DirectX również umożliwia niezależne oświetlanie każdego obiektu, jak również stosowanie pełnego oświetlenia, które spowoduje, że obiekty będą oświetlone tak samo z każdej strony. Co prawda dzięki temu staną się bardziej widoczne, ale pozbawienie ich strony ciemnej i jasnej osłabi efekt trójwymiarowości.

Renderowanie centrum handlowego

Po załadowaniu wszystkich informacji dotyczących centrum handlowego można przystąpić do jego wyświetlania. W tym celu należy pobrać informacje graficzne, załadowane wcześniej metodą `LoadMeshFromDisk` i wyświetlić je na ekranie. Dodatkowo trzeba ustalić sposób przesuwania widoku na ekranie i kontrolować pozostałe aspekty wyświetlania świata 3D.

Główna pętla programu

Procedura `PlayGame` (zobacz wydruk 6.3) to główna pętla programu. Wywołuje ona metodę `Render` z klasy `DXGraphics`, a następnie procedurę `DoEvents`, umożliwiającą systemowi Windows wykonywanie innych zadań. Bez tego odwołania gra będzie blokować inne aplikacje, co może doprowadzić do zawieszenia się systemu.

Wydruk 6.3. *Procedura Form1.PlayGame*

```
Sub PlayGame()

Do While GameActive
 dx.Render
 DoEvents

Loop

End Sub
```

Renderowanie grafiki Direct3D

Metoda `Render` to kolejna z procedur, które na pierwszy rzut oka wyglądają groźnie (zobacz wydruk 6.4). Jednakże w praktyce nie jest zbyt skomplikowana. Na początku deklaruje kilka tymczasowych zmiennych i wyłącza kontrolę błędów. W ten sposób kontrola błędów przechodzi w gestię programisty.

Wydruk 6.4. *Metoda DXGraphics.Render*

```
Public Function Render() As Long

On Error Resume Next

Dim matTemp As D3DMATRIX
Dim matTrans As D3DMATRIX
Dim vecTemp As D3DVECTOR
Dim vp As D3DVIEWPORT8
Dim mm As D3DMATERIAL8
Dim o As DXObject
Dim i As Long

D3DXMatrixIdentity matWorld
d3dDevice.SetTransform D3DTS_WORLD, matWorld

D3DXMatrixIdentity matView
D3DXMatrixRotationY matView, Rotation
D3DXMatrixLookAtLH matTemp, CameraPoint, Viewpoint, vec3(0, 1, 0)
D3DXMatrixMultiply matView, matView, matTemp
d3dDevice.SetTransform D3DTS_VIEW, matView

D3DXMatrixPerspectiveFovLH matProj, pi / 4, Height / Width, 0.1, 100
D3dDevice.SetTransform D3DTS_PROJECTION, matProj

D3DXVec3Substract vecTemp, CameraPoint, ViewPoint
d3dDevice.GetViewport vp
D3DXVec3Unproject vecLight, vecTemp, vp, matProj, matView, matWorld
D3DXVec3Scale vecLight, vecLight, -1
d3dLight.Direction = vecLight
d3dDevice.SetLight 0, d3dLight
d3dDevice.LightEnable 0, 1

d3dDevice.Clear 0, ByVal 0, D3DCLEAR_TARGET Or D3DCLEAR_ZBUFFER, &H404040, 1#, 0

d3dDevice.BeginScene

For Each o In DXobs
 D3DXMatrixIdentity matTemp
 D3DXMatrixRotationY matTemp, o.Rotation
 D3DXMatrixTranslation matTrans, -o.Location.X, -o.Location.Y, -o.Location.Z
 D3DXMatrixMultiply matTemp, matTemp, matTrans
 D3dDevice.SetTransform D3DTS_WORLD, matTemp

 If o.mType = SimpleMesh Then
        DXmshs(o.Name).Mesh.DrawSubset 0
```

```
 ElseIf o.mType = TexturedMesh Then
        With DXmshs(o.MeshFilename)
               For i = 0 To .Materials -1
                      d3dDevice.SetMaterial .MeshMaterials(i)
                      d3dDevice.SetTexture 0, DXtexs(.MeshTextures(i)).Texture
                      .Mesh.DrawSubset i

               Next i
        End With

 ElseIf o.mType = SelectedMesh Then
        With DXmshs(o.MeshFilename)
               For i = 0 To .Materials - 1
                      mm.Ambient.a = 1
                      mm.Ambient.r = 1
                      mm.Ambient.b = 0.5
                      mm.Ambient.g = 0.5
                      mm.Diffuse = mm.Ambient
                      d3dDevice.SetMaterial mm
                      d3dDevice.SetTexture 0, _
                         DXtexs(.MeshTextures(i)).Texture
                      .Mesh.DrawSubset i

               Next i

        End With

 End If

Next o

If ShowFrameRate Then
 DrawFrameRate
 DrawViewPoint

End If

d3dDevice.EndScene

Err.Clear
d3dDevice.Present ByVal 0, ByVal 0, 0, ByVal 0
If Err.Number <> 0 Then
 Render = ResetDX

End If

End Function
```

Definiowanie funkcji przekształceń

Pierwszym krokiem podczas wyświetlania grafiki trójwymiarowej jest zainicjalizowanie macierzy świata. Metoda `D3DXMatrixIdentity` definiuje macierz jednostkową i, korzystając z metody `SetTransform`, przyporządkowuje jej wartości macierzy świata. Jako że najlepiej zaczynać od początku, współrzędne zostały ustawione na punkt (0, 0, 0).

Ustawianie widoku jest trochę bardziej złożone. Program zaczyna się od przyporządkowania widoku do macierzy jednostkowej, następnie używa wartości `Rotation`, by określić, jak obrócić widok względem osi Y. Zamiast używać skomplikowanej matematyki do tego typu obliczeń, po prostu korzysta z procedury `D3DXMatrixRotationY`, która obraca macierzą widoku. Należy pamiętać, że kąty obrotu są wyrażone w radianach, a nie w stopniach.

Stopnie czy radiany?

Pełny okrąg ma 360 stopni albo 2pi radianów. Tak więc aby zamienić wartość kąta w stopniach na radiany, należy pomnożyć jego wartość przez pi/180. Z kolei aby zamienić kąt wyrażony w radianach na stopnie, należy pomnożyć go przez 180/pi.

Następnym krokiem jest utworzenie tymczasowej macierzy za pomocą procedury `D3DXMatrixLookatLH`, która korzysta z wartości `CameraPoint` i `ViewPoint` wraz ze specjalnym wektorem, opisującym, która z osi skierowana jest do góry. W tym przypadku wektor `vec3(0, 1, 0)` wskazuje na oś Y. Ostateczną macierz, opisującą bieżący widok, uzyskujemy mnożąc ze sobą powyższe macierze przy użyciu procedury `D3DMatrixMultiply`.

Macierz rzutu zostaje utworzona przy użyciu procedury `D3DXMatrixPerspectiveFovLH`. Tworzy ona macierz, zawierającą informacje o perspektywie i polu widzenia. Pole to jest typowo opisywane jako liczba pi, dzielona przez pewną wartość. `pi/4` oznacza widok normalny, porównywalny do obrazu widzianego przez 50 mm obiektyw w 35 mm kamerze. Mniejsze wartości, czyli `pi/x` dla `x` większego od `4`, dadzą efekt teleskopowy, a większe — efekt obiektywu szerokokątnego. Należy zwrócić uwagę, że wartości różne od 4 powodują zniekształcenie widzianych obiektów, dlatego wypada używać ich z rozwagą.

Parametr `Height/Width` to stosunek szerokości ekranu do jego wysokości. Pomaga on w prawidłowym wyświetlaniu obrazu na ekranie, który nie jest kwadratowy. Po ustawieniu tego parametru na `1` przy ekranie o szerokości większej niż jego wysokość, obraz zostanie rozciągnięty wszerz, sprawiając, że obiekty staną się za niskie i za szerokie. Jeżeli szerokość ekranu jest mniejsza niż jego wysokość, wyświetlane elementy staną się zbyt wysokie i zbyt wąskie. Użycie odpowiedniej wartości `Height/Width` umożliwi DirectX prawidłową kompensację, aby obiekty były widziane w takich proporcjach, w jakich zostały zaprojektowane.

Dwa ostatnie parametry, `.1` i `100`, opisują granice widoczności. Wszystko, co znajduje się bliżej kamery, niż `.1` lub dalej niż `100`, nie będzie widoczne.

Ustawienie oświetlenia

Ustawienie oświetlenia jest nieco skomplikowane, ponieważ program korzysta z kilku wektorów i wykorzystuje operacje na macierzach do obliczenia pozycji punktów świetlnych. Na początku odejmuje wektor `CameraPoint` od wektora `ViewPoint` i zapisuje wynik do tymczasowego wektora. Następnie korzysta z procedury `D3DXVec3Unproject`, konwertującej tymczasowy wektor do wektora opisującego lokalizację punktu świetlnego, korzystając z transformaty widoku, która została ustawiona wcześniej.

Otrzymanej wartości można użyć do ustawienia kierunku padania światła. Odpowiada za nią właściwość `Direction` obiektu `d3dLight`. Metoda `SetLight` dodaje punkt świetlny do świata gry jako punkt o numerze `0`, a metoda `LightEnable` po prostu włącza światło.

Poprzez ustawienie światła w taki sposób, aby skierowane było od kamery w kierunku jej widoku, zapewniamy, że wszystkie obiekty oglądane przez gracza są odpowiednio oświetlone.

Wyświetlenie pojedynczego ujęcia

Urządzenie Direct3D (`d3dDevice`) zostało zainicjalizowane w taki sposób, że grafika jest przechowywana w dwóch buforach. Podczas gdy jeden z nich jest aktywnie wyświetlany, drugi jest udostępniony w celu załadowania danych do wyświetlania. Po załadowaniu obiektów do drugiego bufora można je szybko zamienić. Wówczas świeżo załadowany bufor staje się aktywnie wyświetlanym buforem, a bufor, który był aktywny, zostaje udostępniony do odświeżenia danych wyprowadzanych na ekran.

Proces wyświetlania rozpoczyna się od wywołania metody `Clear` urządzenia Direct3D. Powoduje ona wymazanie istniejącej w buforze informacji. Gdybyśmy ominęli ten krok, stara informacja pozostałaby na ekranie. Jedną z użytecznych funkcji tej metody jest możliwość ustawienia koloru tła. Ja zdecydowałem się na kolor ciemnoszary (`&H404040`), jednak w każdej chwili można zmienić go na inny.

Kolory tła

Kolory są opisywane jako wartości RGB, gdzie R to czerwony, G — zielony, a B — niebieski. Każda z wartości może być z zakresu od 0 do 255 (wyrażone dziesiętnie) lub od 00 do FF (wyrażone szesnastkowo). Dobrym sposobem na ustalenie koloru jest wybranie go w Photoshopie przy użyciu narzędzia *color swatches* albo *color sliders*. Potem wystarczy zamienić wartości z każdego pola koloru na szesnastkowe i użyć ich jako parametr metody `Clear`.

Kolejnym krokiem w procesie wyświetlania grafiki jest wywołanie metody `BeginScene`. Służy ona do oznaczenia początku lokalnego przetwarzania. Każde wywołanie `BeginScene` wymaga odpowiadającego mu wywołania `EndScene`, w innym wypadku program wygeneruje błąd.

Po rozpoczęciu ujęcia można dodać obiekty 3D do bufora. W tym przypadku polecenie `For Each` wykonuje iterację w ramach kolekcji wartości `DXObjects` przynależnych kolekcji `DXobs`.

Aby wyświetlić obiekt, należy odpowiednio ustawić początek układu współrzędnych świata gry. Jest to konieczne, jako że każdy z obiektów został stworzony względem własnego początku układu współrzędnych przestrzennych (`0, 0, 0`). Przesunięcie to umożliwia prawidłowe wyświetlenie obiektu. Proces ten lepiej wyobrazić sobie jako poruszanie światem gry w celu dopasowania go do obiektu, niż poruszanie obiektem, aby dopasować go do świata.

Przesuwanie początku układu współrzędnych świata polega na obliczeniu jego nowych współrzędnych tą samą techniką, jaka została użyta do stworzenia macierzy widoku. A więc najpierw tworzy się macierz jednostkową i używa się procedury `D3DXMatrixRotation` w celu obrócenia początku układu do wartości `Rotation` z pliku inicjalizacyjnego. Następnie oblicza się przesunięcie względem rzeczywistego początku układu, korzystając ze stałych opisujących lokalizację obiektu, zawartych w jego pliku inicjalizacyjnym. Na koniec, za pomocą metody `SetTransform`, przywraca pierwotne współrzędne świata gry.

`DXObject` współpracuje z trzema różnymi typami obiektów 3D. Pierwszy to siatka bez tekstury bądź informacji o materiale (`SimpleMesh`). Przykładem takiego obiektu jest czajniczek z rozdziału 2. Pozostałe dwa typy (`TexturedMesh` i `SelectedMesh`) umożliwiają wyświetlenie obiektów 3D wraz z teksturą. Jedyna różnica polega na tym, że obiekt `SelectedMesh` będzie podświetlony na czerwono, aby umożliwić graczowi identyfikację obiektu w centrum handlowym, który jest aktualnie wybrany.

Obiekt z teksturą zwykle składa się z paru części, które muszą być oddzielnie narysowane. Każda część, która pokryta jest inną teksturą lub kolorem, musi być potraktowana oddzielnie. Do wyświetlania kolejnych części zastosowana została pętla `For`. Wykonuje ona iteracje w ramach listy materiałów i za pomocą metod `SetMaterial` i `SetTexture` kolejno je uaktywnia, by następnie wywołać metodę `DrawSubset`, rysującą część obiektu, pokrytą daną teksturą.

Do narysowania obiektu wybranego przez gracza stosuje się ten sam proces, z tym że przed wywołaniem `SetMaterial` odrobinę zmienia się atrybuty tekstury. Poprzez zmianę informacji o kolorach we właściwościach `Ambient` i `diffuse` obiekt będzie podświetlony na czerowno. Jest to idealny sposób na graficzne podkreślenie wybranego obiektu.

Właściwości kolorów w DirectX zawierają zestaw typowych kolorów, czyli czerwony, niebieski i zielony, a także współczynnik przenikalności, zwany alfa. Tak samo, jak w przypadku kolorów, alfa jest wartością typu `single` z zakresu od 0 do 1. Zero oznacza, że materiał jest doskonale przezroczysty, a jeden, że jest doskonale nieprzezroczysty. Normalnie atrybuty: alfa, czerwony, zielony i niebieski będą ustawione na 1, co oznacza, że tekstura będzie namalowana na białej powierzchni. Ustawienie atrybutów kolorów niebieskiego i zielonego na 0,5 spowoduje wyświetlenie obiektu na czerwonej powierzchni. W ten sposób uzyskamy czerwoną poświatę dla wybranego obiektu.

Po wyświetleniu wszystkich obiektów 3D można jeszcze wyświetlić informacje o ilości wyświetlanych klatek na sekundę i aktualnym punkcie widzenia. Na koniec wywołana zostaje metoda `EndScene`, kończąca ujęcie.

Najczęstszą okolicznością występowania błędów jest wyświetlanie informacji na ekranie za pomocą metody `Present`. Mimo że problemy te występują z wielu przyczyn, zwykle lekarstwem okazuje się powtórna inicjalizacja urządzenia Direct3D i związanych z nim obiektów. Zajmuje się tym procedura `ResetDX`, wywołując po prostu metodę `InitDX` w celu odbudowania informacji związanych z DirectX.

With przychodzi z pomocą

Instrukcja `With` może być niezwykle przydatna podczas korzystania z obiektów zagnieżdżonych w innych obiektach. Ustanawia ona tymczasowy wskaźnik na określony obiekt. Wówczas każde odwołanie, które rozpoczyna się od kropki (`.`), będzie działało w obrębie tego obiektu. Spowoduje to nie tylko uproszczenie kodu, ale przede wszystkim szybsze działanie aplikacji, w związku z brakiem konieczności szukania obiektu za każdym razem, gdy występuje do niego odwołanie. Typowym zastosowaniem `With` jest korzystanie z głęboko zagnieżdżonych obiektów lub kolekcji obiektów. W przypadku zagnieżdżania samych instrukcji `With` aktywna będzie tylko najbardziej zagnieżdżona z instrukcji. Dopuszczenie więcej niż jednej aktywnej instrukcji `With` uniemożliwiłoby Visual Basicowi poprawne kojarzenie metod i właściwości z obiektami, do których przynależą.

Wyświetlanie tekstu na ekranie

Jedną z przydatnych funkcji DirectX jest wyświetlanie tekstu w obrębie ekranu Direct3D w czasie wykonywania programu. W ten sposób można wyświetlać tak istotne informacje, jak ilość klatek na sekundę. DirectX ułatwia to zadanie, udostępniając metodę `DrawText`, jednak zanim będzie można z niej skorzystać, należy zainicjalizować obiekt, zawierający informacje o tekście.

Wyświetlanie tekstu umożliwia specjalny obiekt, zwany `D3DXFont`, który zawiera informacje o czcionce i jej atrybutach. Na poziomie modułu `DXGraphics` został zdefiniowany obiekt klasy `D3DXFont`, zwany `GameFont`. W wydruku 6.5 zawarty jest kod, inicjalizujący czcionkę używaną w grze. (Wywołanie tej procedury następuje z poziomu `InitDX`).

Wydruk 6.5. *Funkcja DXGraphics.InitDXFonts*

```
Private Function InitDXFonts() As Long

Dim FntDesc As IFont
Dim Fnt As StdFont

Set Fnt = New StdFont
Fnt.Name = "Arial"
Fnt.Size = 8
Fnt.Bold = True
Set FntDesc = Fnt
Set GameFont = d3dx.CreateFont(d3dDevice, FntDesc.hFont)

DXDebugger.WriteErr "Inicjalizacja czcionki GameFont", Err

InitDXFonts = Err.Number

End Function
```

W celu zainicjalizowania obiektu `D3DXFont` należy utworzyć obiekt `StdFont`, przechowujący wszelkie informacje związane z czcionką. W tym przypadku dla wyświetlanego tekstu wybrano pogrubioną czcionkę „Arial” o rozmiarze 8 punktów. Po zdefiniowaniu

obiektu StdFont zostaje on przyporządkowany obiektowi IFont, który z kolei zostaje przesłany metodzie CreateFont. Obiekt StdFont nie zawiera atrybutu hFont, który jest wymagany przez CreateFont, z kolei obiekt FntDesc nie może być poprawnie zainicjalizowany w Visual Basicu.

Procedura DrawFrameRate (zobacz wydruk 6.6) oblicza aktualną prędkość wyświetlania klatek i wyświetla ją na ekranie. Korzysta ona z procedury Win32 API GetTickCount, aby otrzymać wartość Long, zawierającą czas od włączenia komputera, wyrażony w milisekundach. Jeżeli minęła więcej niż sekunda (1000 milisekund) od ostatniego pobrania informacji, bieżąca prędkość zostaje zapisana do LastTimeCheckFPS, a bieżąca wartość FramesDrawn zapisana do zmiennej zwanej FrameRate i wyzerowana.

Wydruk 6.6. *Procedura DXGraphics.DrawFrameRate*

```
Private Sub DrawFrameRate()

Dim TextRect As RECT

If GetTickCount - LastTimeCheckFPS >= 1000 Then
 LastTimeCheckFPS = GetTickCount
 FrameRate = FramesDrawn
 FramesDrawn = 0

End If

FramesDrawn = FramesDrawn + 1

TextRect.Top = 1
TextRect.Left = 1
TextRect.bottom = 16
TextRect.Right = 200
d3dx.DrawText GameFont, &HFFFF0000, "Bieżąca ilość kadrów na sekundę: " _
    & FrameRate, TextRect, DT_TOP Or DT_LEFT

End Sub
```

Po odświeżeniu informacji o szybkości wyświetlania obrazu wartość FramesDrawn zostaje zwiększona o jeden, zliczając w ten sposób kolejne wyświetlone klatki. Należy pamiętać, że opisywana procedura jest wywoływana tylko raz na każde wyświetlenie klatki.

Aby szybkość wyświetlania ukazała się na ekranie, należy zdefiniować prostokątne okno za pomocą współrzędnych ekranu, wyrażonych w pikselach, w miejscu, gdzie ma zostać wyświetlony tekst. W tym celu wykorzystano strukturę RECT, ustawiając jej właściwości Top, Left, Bottom i Right w taki sposób, aby tekst ukazywał się w lewym górnym rogu ekranu.

Potem wywołana zostaje metoda DrawText ze zdefiniowanym wcześniej obiektem GameFont i wartością kolor-przenikalność ustawioną na &HFFFF0000. Ta szesnastkowa wartość oznacza, że wyświetlane znaki będą nieprzezroczyste, koloru czerwonego. Pierwsze dwie cyfry heksadecymalne zawierają wartość współczynnika alfa, a następne sześć — wartości kolorów, kolejno po dwie na czerwony, zielony i niebieski.

Następnie określony zostaje łańcuch tekstowy do wyświetlenia, z obliczoną wcześniej wartością FrameRate, struktura RECT z informacją o pozycji i rozmiarze pola tekstowego, wreszcie informacje o pozycjonowaniu tekstu w obrębie pola. W tym przypadku tekst zostaje wyrównany do górnej i lewej krawędzi pola.

Przepełnia się tylko co 49,7 dni

Jeżeli komputer jest cały czas włączony, należy liczyć się z tym, że wartość TickCount w końcu się przepełni i wyzeruje. Jako, że jest to wartość typu Long, powinno się to zdarzyć jedynie co 49,7 dni. Jest to mało prawdopodobne (Windows musiałby wytrzymać tyle czasu bez restartu), więc postanowiłem nie pisać procedury obsługującej to zdarzenie.

Wybieranie obiektów za pomocą klasy DXGraphics

Skoro zadałem sobie trud zaprogramowania wyświetlania obiektów wybranych, należałoby również napisać procedurę umożliwiającą graczowi wybór danego obiektu. Kod tej procedury składa się z dwóch części — zdarzenia MouseDown z obiektu Form, które wykrywa naciśnięcie przycisku myszki oraz metody HitObject z klasy DXGraphics.

Wykrywanie kliknięcia

Zdarzenie MouseDown powinno być dobrze znane większości programistom Visual Basica. Uruchamia się ono za każdym razem, gdy zostanie naciśnięty przycisk myszki, podczas gdy kursor znajduje się ponad którąś z kontrolek w formularzu. W wydruku 6.7 zawarta jest obsługa tego zdarzenia. Korzysta ono ze zmiennej na poziomie modułu, zwanej SelectedObject, która zawiera obiekt, wskazujący na aktualnie wybrany element na ekranie. Jeżeli żaden obiekt nie jest wybrany, SelectedObject ma wartość Nothing.

Wydruk 6.7. *Form1.Picture1_MouseDown*

```
Private Sub Picture1_MouseDown(Button As Integer, Shift As Integer, _
    X As Single, Y As Single)

If Not SelectedObject Is Nothing Then
 SelectedObject.mType = TexturedMesh

End If

Set SelectedObject = dx.HitObject(X / Screen.TwipsPerPixelX, Y / Screen.TweepsPerPixelY)

If Not SelectedObject Is Nothing Then
 SelectedObject.mType = SelectedMesh

End If

End Sub
```

Procedura rozpoczyna od ustawienia wskaźnika aktualnie wybranego obiektu na `Nothing`. Następnie wywołuje metodę `HitObject`, uprzednio konwertując wartości `X` i `Y` z jednostek Twips na piksele. Jeżeli `HitObject` zwróci wskaźnik do istniejącego obiektu `DXObject`, ustawia właściwość `mType` na `SelectedMesh`.

Szukanie wybranego obiektu 3D

Procedura `HitObject` (patrz wydruk 6.8) za pomocą pętli `For Each` wykonuje iterację w ramach pełnej kolekcji obiektów. Dla każdego obiektu wywoływana jest procedura `HitAnObject`, która sprawdza, czy współrzędne kursora leżą w obrębie obiektu. Jeżeli tak, zwraca odnośnik do wybranego obiektu i kończy działanie. W innym przypadku procedura zwraca `Nothing`.

Wydruk 6.8. *Funkcja DXGraphics.HitObject*

```
Public Function HitObject(X As Single, Y As Single) As DXObject

Dim o As DXObject

For Each o In DXobs
 If HitAnObject(o, X, Y) And o.oType <> dxobjectmall Then
         Set HitObject = o
         Exit Function

  End If

Next o

Set Hit Object = Nothing

End Function
```

Należy zwrócić uwagę, że w przypadku obiektu `Mall`, czyli samego centrum handlowego, funkcja nie zwraca odnośnika. Jako że centrum jest ładowane jako pierwsze, nie byłoby możliwości wybrania któregoś ze sklepów, ponieważ sklepy znajdują się w obrębie centrum. W związku z tym kliknięcie na sklep równałoby się kliknięciu na centrum.

Sprawdzanie pojedynczego obiektu

Największym problemem przy sprawdzaniu, czy dany obiekt zawiera punkt określony współrzędnymi X i Y, jest jego konwersja na prostą w przestrzeni trójwymiarowej. Późniejsze ustalenie, czy prosta przecina obiekt, jest już kwestią relatywnie łatwą. Utrudnieniem pozostaje fakt, że współrzędne przechowywane przez siatkę danego obiektu wskazują zawsze, że obiekt jest w centrum świata 3D.

Tak więc pierwszym krokiem będzie przesunięcie początku układu współrzędnych świata na początek układu współrzędnych obiektu. W tym celu wykorzystany zostanie ten sam kod, który służył do kreślenia obiektów w metodzie `Render`.

Wydruk 6.9. *Funkcja DX.Graphics.HitAnObject*

```
Private Function HitAnObject(o As DXObject, X As Single, Y As Single) As Boolean

Dim vIn As D3DVECTOR
Dim vNear As D3DVECTOR
Dim vFar As D3DVECTOR
Dim vDir As D3DVECTOR
Dim viewport As D3DVIEWPORT8
Dim hit As Long
Dim faceindex As Long
Dim retu As Single
Dim retv As Single
Dim dist As Single

Dim matTemp As D3DMATRIX
Dim matNewWorld As D3DMATRIX
Dim matTrans As D3DMATRIX

D3DXMatrixIdentity matTemp
D3DXMatrixRotationY matTemp, o.Rotation
D3DXMatrixMultiply matTemp, matWorld, matTemp
D3DXMatrixTranslation matTrans, -o.Location.X, -o.Location.Y, -o.Location.Z
D3DXMatrixMultiply matNewWorld, matTemp, matTrans

d3dDevice.GetViewport viewport

vIn.X = X
vIn.Y = Y

vIn.Z = 1
D3DXVec3Unproject vNear, vIn, viewport, matProj, matView, matNewWorld

vIn.Z = -100
D3DXVec3Unproject vFar, vIn, viewport, matProj, matView, matNewWorld

D3DXVectSubstract vDir, vNear, vFar

d3dx.Intersect DXmshs(o.MeshFilename).Mesh, vFar, vDir, hit, faceindex, retu, retv,
➥dist

HitAnObject = (hit = 1)

End Function
```

Funkcja tworzy wektor ze zmiennych X i Y, przyjmując współrzędną Z jako 1. Potem procedura `D3DXVec3Unproject` konwertuje wektor do przestrzeni, w której obiekt jest centralny. W ten sposób tworzy się wektor `vNear`. Ten sam proces, powtórzony dla wartości Z = –100, definiuje wektor `vFar`.

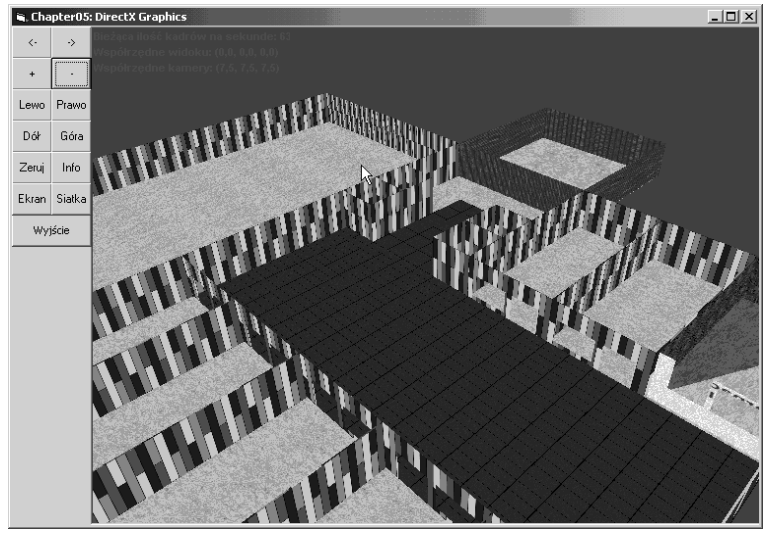
Powstałe dwa wektory definiują prostą w przestrzeni trójwymiarowej. Odjęcie wektora `vNear` od wektora `vFar` daje wektor kierunkowy, który w połączeniu z wektorem `vFar` określa kierunek prostej.

Kolejnym krokiem jest wywołanie metody `Intersect`, by określić, czy prosta (zdefiniowana przez wektory `vNear` i `vFar`) krzyżuje się z daną siatką. Funkcja ta zwraca pięć różnych wartości. `Hit` przyjmuje wartość 1, jeżeli prosta przecina siatkę lub 0, jeżeli nie. `Faceindex` zawiera numer powierzchni obiektu, przeciętej prostą. `retu` i `retv` zawierają względne współrzędne punktu przecięcia w ramach tej powierzchni. (Ich wartości zawierają się w przedziale od zera do jedności). Wreszcie `dist` zawiera odległość od `vFar` do punktu przecięcia prostej z siatką.

Na koniec funkcja zamienia wartość `hit` na typ `Boolean` poprzez porównanie go do jedności. Wówczas, jeżeli `hit` ma wartość 1, funkcja zwróci `True`, a w innym wypadku zwróci `False`.

Uruchamianie programu

Czas na przetestowanie programu. Jego uruchomienie wymaga załadowania plików z katalogu *\VBGame\Rozdzial06* do Visual Basica i naciśnięcia klawisza *F5*. Dość szybko powinno otworzyć się okno formularza, a zaraz za nim centrum handlowe (zobacz rysunek 6.2). Rzeczywisty czas zależy w dużej mierze od szybkości procesora i karty graficznej. Im szybszy procesor, tym szybciej pojawi się obraz.

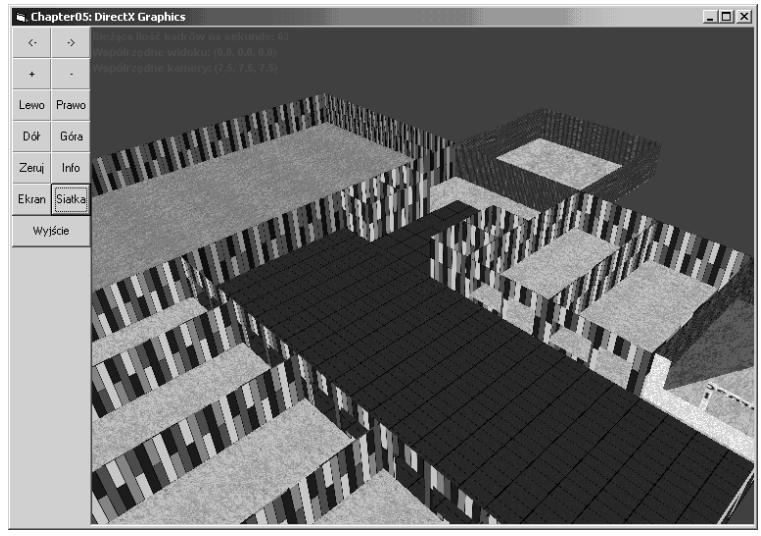

Rysunek 6.2. *Wygląd centrum handlowego w wersji z rozdziału 6*

Program zawiera kilka przycisków z boku ekranu DirectX. Strzałki na górze umożliwiają obracanie centrum handlowym względem osi Y skokami co 45 stopni. Poniżej znajdują się przyciski + i –, pozwalające przybliżać i oddalać widok oraz przyciski *Prawo*, *Lewo*, *Góra*, *Dół*, służące do przewijania widoku w określonym kierunku.

Przycisk *Zeruj* przywraca początkowy widok, jako że łatwo jest podczas przewijania i przybliżania stracić centrum handlowe z oczu. *Info* włącza i wyłącza wyświetlanie w lewym górnym rogu ekranu informacji o ilości klatek i punkcie widzenia.

Przycisk *Ekran* włącza tryb pełnoekranowy. Aby powrócić do wyświetlania w oknie, wystarczy nacisnąć *Esc*. *Siatka* służy do wybierania siatek. Po pierwszym naciśnięciu wybrany zostanie market. Dalsze naciskanie spowoduje wybieranie kolejnych obiektów z kolekcji `DXObjects` aż do osiągnięcia końca kolekcji i wybrania całego centrum handlowego. Przycisk *Wyjście* pozwala na powrót do Visual Basica. Kliknięcie myszką ponad którymś z obiektów spowoduje jego podświetlenie (patrz rysunek 6.3).

Rysunek 6.3. *Widok centrum handlowego po wybraniu marketu*

Podsumowanie

Rozdział ten zawierał dużo matematyki. Na szczęście dokładne rozumienie wszystkich zawartych tu obliczeń nie jest konieczne — zawsze można po prostu skorzystać z istniejącego kodu, zostawiając wyższą matematykę profesjonalnym twórcom gier komputerowych.

Jednym z minusów procesu tworzenia grafiki, który został tu opisany, jest jego relatywnie mała wydajność, związana z dużą ilością pojedynczych siatek do wyświetlenia. Lepszą techniką byłoby skomasowanie podstawowych informacji o siatkach w kilku dużych obiektach, a następnie ich wyświetlanie. Jednak ilość kodu i skomplikowanych obliczeń, wymaganych do zastosowania tej techniki, mogłaby uczynić ten rozdział zbyt trudnym do zrozumienia.